

Praktiknära forskning inom ämnet idrott och hälsa

Rapport 2010:1

Idrottslärares informationsbehov i yrkeslivet

Anna Ekenberg & Karin Jäppinen

GYMNASTIK- OCH IDROTTSHÖGSKOLAN
Handledare: Håkan Larsson

Innehållsförteckning

1	Introduktion.....	1
1.2	Bakgrund.....	2
1.2.1	Kopplingen mellan akademisk utbildning och praktisk yrkesverksamhet	2
1.2.2	Läromedel till undervisning i idrott och hälsa	3
1.2.3	Idrottslärares kompetensutveckling	4
1.3	Syfte och frågeställningar	5
2	Metod	5
2.1	Urval	5
2.2	Datainsamling	5
2.3	Procedur	6
2.4	Brister och styrkor i undersökningen	7
3	Resultat.....	7
3.1	Lärarnas bakgrund	8
3.2	Informationsbehov för undervisningen i idrott och hälsa	8
3.2.1	Vilka läromedel använder lärarna.....	8
3.2.2	Hur får lärarna tag på nytt material.....	9
3.2.3	Söka undervisningsmaterial på webben.....	9
3.2.4	Hur upplever lärarna att det är att söka nytt undervisningsmaterial	10
3.2.5	Får eleverna söka information på egen hand	11
3.2.6	Teknisk utrustning i undervisningen	11
3.3	Informationsbehov för kompetensutveckling som lärare i idrott och hälsa	12
3.3.1	Vilka facktidskrifter läser lärarna	12
3.3.2	Webbsidor, bloggar, nyhetsbrev etc.	13
3.3.5	Nätverk för lärare.....	14
3.3.6	Kurser och konferenser.....	14
3.3.7	Informationssökning i yrket.....	15
3.4	Idéer och önskemål från lärarna.....	16
3.4.1	Webben.....	16
3.4.2	Nätverk	16
3.4.3	Utbildning.....	16
3.4.4	Läromedel.....	17
4	Diskussion	17
4.1	Informationsbehov för undervisning i idrott och hälsa	17
4.2	Informationsbehov för kompetensutveckling i idrott och hälsa.....	19
4.3	Hur kan vi underlätta för lärarna att tillgodose sitt informationsbehov?	20
5	Sammanfattning	23
	Käll- och litteraturförteckning.....	24

Bilaga 1: Enkätfrågor

Bilaga 2: Följebrev till enkät

Bilaga 3: Mejlkick om enkät

Bilaga 4: Länktips från lärarna

1 Introduktion

GIH biblioteket bedriver sedan flera år undervisning i informationssökning för lärarstudenter inom ramen för uppsatskurserna på A-, B- och C-nivå (AUO-området). Undervisningen är schemalagd och integrerad i kurserna, vilket är positivt då deltagarantalet är högt och undervisningen kan planeras i samråd med kursansvarig och med en progression för varje nivå. Däremot innebär denna ordning att vi har fokuserat mer på vad studenterna behöver i sina teoretiska studier, i form av t.ex. att lära sig söka vetenskapliga artiklar, än vad de har för behov i sitt framtida yrkesutövande. Det har hittills inte funnits utrymme att närmare gå in på praktiska råd och tips, t.ex. om vilka informationskällor eller lärresurser som är användbara inom idrottsläraryrket.

Under hösten 2009 genomförde GIH biblioteket inom ramen för LIKA-projektet¹ intervjuer med fem idrottslärare på gymnasiet, samt en sistaårsstudent, i syfte att närmare undersöka idrottslärares informationsbehov i yrkeslivet. Resultaten av intervjuerna visar på att det finns ett behov bland idrottslärare av lättillgängliga, kvalitetsgranskade resurser, inte minst ur ett källkritiskt perspektiv. I intervjuerna framkom även att det finns stora individuella skillnader mellan idrottslärare ifråga om hur man fortbildar sig och tar till sig nya forskningsrön. Det verkar inte finnas någon gemensam praxis inom yrkesgruppen för hur man följer med i utvecklingen av ämnet idrott och hälsa på det teoretiska planet.

För att erhålla ett bredare empiriskt underlag genomfördes under hösten 2010 en kvantitativ enkätstudie riktad till idrottslärare på samma tema. Projektet är samfinansierat av Lärarutbildningsnämnden vid GIH:s satsning på praktisknära forskning och LIKA.

---

¹ Ett samarbetsprojekt avseende digital kompetens i lärarutbildning med fyra Stockholmsbaserade lärosäten. Läs mer på <http://lika.pbworks.com/>

1.2 Bakgrund

1.2.1 Kopplingen mellan akademisk utbildning och praktisk yrkesverksamhet

Idrottsläraryrkets praktiska karaktär är välkänd och omskriven i litteraturen². Idrottsämnet är till sin natur ett kroppsövningsämne som länge haft liten koppling till teori. År 1977 inlemmades idrottslärarutbildningen i högskoleväsendet, vilket medförde att utbildningen skulle vila på vetenskaplig grund. Men i praktiken har det, som Annerstedt skriver, varken funnits möjligheter till fortbildning inom ämnet idrott, eller att studera det som akademiskt ämne förrän långt senare (1991, s.154). Trots att utbildningen utökats från ursprungligen 2-årig till dagslägets minst 3,5 år, samt kommit att innefatta mer teoretiska studier, upplevs fortfarande både yrket och ämnet idrott och hälsa som en i huvudsak kroppslig praktik av lärarna själva (Larsson 2009, s.78). Idrottslärarna är dock inte ensamma om att fokusera på sin ämnesdidaktik. Läraryrket som sådant har kritiserats för att ett bredare vetenskapligt tänkande har fått stå tillbaka till förmån för specialisering i didaktik och ämnesfördjupning (Myndigheten för skolutveckling 2008, s.13 f.).

Även om undervisningen i idrott och hälsa enligt kursplanen (Skolverket 2000, s. 22 f.) ska innehålla moment av många olika slag, såsom hälsofrågor, kost, livräddning, dans etc., har undervisningen stort fokus på den praktiska idrotten, framför allt i form av bollspel. Både Skolverkets nationella utvärdering (NU-03) samt Skolinspektionens flygande tillsyn av ämnet idrott och hälsa i grundskolan våren 2010 visar att det fortfarande är den praktiska idrotten som dominerar lektionerna.

I de yrkesetiska principer som antogs av Lärarförbundet och Lärarnas Riksförbund (2001) lyfts det fram att:

Lärare arbetar utifrån en vetenskaplig kunskapsbas kring lärande och vidareutvecklar det pedagogiska arbetet enligt aktuell forskning och beprövade pedagogiska erfarenheter. Lärare tar därför ansvar för att utveckla sin kompetens både när det gäller yrkets utveckling och innehållet i undervisningen.

Det ställs alltså krav på lärarna att utveckla sin yrkesroll i enlighet med aktuella forskningsrön. I högskoleutbildningen kommer studenterna i kontakt med vetenskapliga

---

² Se t.ex. Annerstedt 1991 samt Larsson 2009.

perspektiv på ämnet idrott och hälsa, bl.a. i samband med uppsatsskrivandet (se t.ex. Hedman, Lundh & Sundin 2009). På GIH får studenterna vid tre tillfällen under sin utbildning schemalagd undervisning av bibliotekarier i att söka information. De internationella vetenskapliga artikeldatabaserna har blivit en allt viktigare del av informationskällorna i utbildningen och på GIH ställs numera krav på att vetenskapliga artiklar ska ingå som en del av källmaterialet i lärarstudenternas examensarbeten. Men frågan är hur studenterna använder dessa kunskaper för att hålla sig uppdaterade inom forskning och utveckling inom sitt område, när de kommer ut i yrkeslivet som färdiga lärare. Det har i tidigare studier visat sig finnas en s.k. transferproblematik, dvs. en svårighet att överföra kunskaperna om informationssökning från studietiden till yrkeslivet (Hedman m.fl. s.135).

1.2.2 Läromedel till undervisning i idrott och hälsa

Med läromedel syftar vi i denna undersökning på material som används av lärare och elever i undervisningen. Där ingår läroböcker, lektionsförslag, arbetsmaterial för elever, filmer, powerpoint-presentationer mm, dock inte material av typen bollar och plintar.

Eftersom läromedel är till för att hjälpa eleverna att uppnå målen i ämnet idrott och hälsa är val och användande av läromedel en viktig del av lärarkompetensen (Skolverket 2006, s. 135). Användningen av läromedel skiljer sig väldigt mycket mellan olika skolämnen. Detta visar bland annat Skolverkets studie från 2006, där användningen av läromedel i de tre ämnena bild, engelska och samhällskunskap jämfördes. Den visar att läroböcker används väldigt frekvent i engelska och samhällskunskap medan helt andra typer av läromedel, framför allt egenproducerat material och bilder, användes i ämnet bild. Bildämnet går till viss del att jämföra med idrott och hälsa genom sin praktiska inriktning,

I Nationella utvärderingen av ämnet idrott och hälsa i grundskolan (NU-03) behandlas läromedel i ett kapitel. Där konstateras att läromedel i idrott och hälsa historiskt sett inte haft stor användning, med undantag för visst instruktionsmaterial från specialidrottsförbunden. Efter Lpo 94 har det dock blivit vanligare både med läroböcker och annat material i form av kopieringsunderlag och liknande för lärare att använda i idrottsundervisningen. Vanligast är arbetsmaterial som framställs av lärarna själva. Det finns idag ett antal förlagsproducerade läromedel i idrott och hälsa, men många av dem vänder sig till lärarna och inte direkt till skoleleverna. (Skolverket 2004, s 63)

Material som används och efterfrågas av idrottslärare och -studenter är mycket i form av ”tips och trix” till den praktiska idrottsundervisningen (Larsson 2009, s. 232):

Flera studenter ger uttryck för att de vill ha en hel kokbok med användbara recept för hur man kan lägga upp lektioner och organisera undervisningen (...) En syn på idrottsläraryrket som ett hantverk som man ska lära sig domineras, där kunskaper som kan ge redskap för en fungerande logistik värderas högt medan kunskaper som stimulerar till elevers lärande lyser med sin frånvaro.

Detta synsätt framkom också i de ovan nämnda intervjuer med fem idrottslärare som gjordes hösten 2009. Det var framträdande att materialet som användes i undervisningen till stor del hämtades från kompendier som idrottslärarkollegorna skapade tillsammans, eller som man fått med sig från sin egen idrottslärarutbildning. Skolbiblioteket användes knappt alls som resurs inom ämnet Idrott och hälsa. En av lärarna kommenterade dock att eleverna fått i uppgift att söka upp material på biblioteket om bl.a. allemansrätten, när de studerat natur och friluftsliv.

1.2.3 Idrottslärares kompetensutveckling

Med kompetensutveckling menar vi dels att läsa in sig på och följa utvecklingen inom sitt ämnesområde, t.ex. läsa böcker eller facktidskrifter, dels att delta i fortbildningskurser och konferenser.

Läro- och lärutbildningen verkar generellt sett inte ge studenterna någon god grund för fortsatt informationssökande för sin kompetensutveckling i arbetslivet. Hedman m.fl. (2009) har jämfört bland annat sjuksköterskeutbildning med läro- och lärutbildning och konstaterar att de blivande sjuksköterskorna lär sig söka vetenskapligt material till studierna, ”... men också för att själv hålla sig uppdaterad med forskning och därmed kunna ämnesgrunda den kommande yrkespraktiken.”(s.153) Läro- och lärstudenterna däremot lär sig, enligt Hedman m.fl., söka vetenskapligt material enbart till utbildningen och inte med tanke på kommande yrkesliv. I yrkeslivet blir läro- och lärarnas informationssökning istället inriktad mot att hitta material kopplat till undervisningen; alltså inte för att hålla sig uppdaterade inom sitt ämne (Hedman m.fl. s.142).

Läro- och lärarnas Riksförbund har undersökt medlemmarnas möjlighet till kompetensutveckling på skolor runt om i landet. Deras undersökning visar att det är inom den egna ämnesfördjupningen som en övervägande del av läro- och lärarna menar sig har störst behov av kompetensutveckling. Samma studie visar även att läro- och lärarna anser att det saknas tid och ekonomiska resurser för kompetensutveckling. (Läro- och lärarnas Riksförbund 2006)

1.3 Syfte och frågeställningar

Undersökningens syfte är att studera och dokumentera idrottslärares yrkesrelaterade informationsbehov och informationsanvändning.

Frågeställningar:

- Vilka läromedel använder lärare i idrott och hälsa i sin undervisning och hur får de tag på nytt material?
- Vilka informationskällor använder lärare i idrott och hälsa i sin kompetensutveckling?

Mer konkret är syftet att kunna implementera yrkesrelevant informationssökning i bibliotekets undervisning av lärarstudenterna vid GIH samt att utveckla GIH bibliotekets webbplats med information om användbara resurser för idrottslärare.

2 Metod

Vi ville få en bred bild av hur idrottslärares informationsbehov och informationsanvändning ser ut och ville därför ha in svar från många personer. Vi valde därför att göra en enkätundersökning.

2.1 Urval

Fokus låg på att få in svar från lärare med intresse för fortbildning och vidareutveckling av den egna undervisningen snarare än att få ett genomsnittsvärde från den svenska idrottslärarkåren. Vårt urval blev därför lärare som tidigare deltagit i GIH:s Idrotts- och hälsokonvent, eftersom dessa visat intresse för fortbildning inom sitt yrke. För att få fler respondenter kompletterades urvalet med medlemmar i GIH:s alumniförening som gått idrottslärarutbildningen. En praktisk aspekt på urvalet var att vi hade möjlighet att skicka ut enkäten via mejl istället för post till dessa grupper.

2.2 Datainsamling

Vi skickade ut en elektronisk enkät som till stor del bestod av flervalsfrågor och frågor med öppna svar. Eftersom frågeställningarna tar upp två aspekter av informationsbehovet inom yrket, nämligen undervisningen i idrott och hälsa samt kompetensutveckling som lärare i idrott och hälsa, delade vi upp enkäten i två avsnitt enligt dessa rubriker. Vi lade dessutom till en avslutande del med frågor om respondentens bakgrund. Enkäten i sin helhet finns med som bilaga 1.

2.3 Procedur

Enkäten skapades elektroniskt i programmet Defgo.net. De tre avsnitten Undervisning, Kompetensutveckling och Bakgrund fick varsin sida i enkäten. Eftersom vi ville ha en mer inbjudande förstasida med introduktion än vad som var möjligt i Defgo skapade vi en webbsida på GIH bibliotekets webb (se bilaga 2). På webbsidan fanns enkätens följebrev samt länk till enkäten i Defgo. Sidan var dold i menyer på webben, så andra besökare inte skulle komma in på den av misstag.

Enkäten testades först på två pilotpersoner som fick fylla i enkäten på papper. En av oss satt med och noterade de kommentarer och frågor som uppkom. Efter pilotenkäten gjordes några smärre förändringar i svarsalternativen.

Genom kontakter hos Idrotts- och hälsokonventet och GIH:s alumniförening fick vi hjälp att skicka ut mejl om enkäten. I detta mejl infogades en text om vår undersökning samt en länk till enkäten (se bilaga 3).

Vi kunde inte få tillgång till själva mejladresserna, utan utskicket gick via Konventet och Alumniföreningen. Detta innebar att vi inte kunde skicka ut enkäterna till enskilda personer, och vi kunde inte heller få reda på vilka som svarat och inte. Vi kände därför att vi kunde få problem att få in tillräckligt antal svar på enkäten, och valde att locka till deltagande genom utlottning av fem exemplar av en bok (Så blir du världens bästa coach för barn- och ungdomsidrott av Jim Thomson, SISU idrottsböcker 2009) bland dem som svarat på enkäten.

Cirka 180 mejl skickades ut till konventdeltagarna och cirka 700 mejl till alumnimedlemmarna. En hel del av dessa blev troligen dubblettutskick, då man kan anta att många lärare både är medlemmar i alumniföreningen och har deltagit i konventet. Vi fick in 122 svar, vilket innebär en ungefärlig svarsfrekvens på 16 %, om vi räknar med att enkäten gick ut till cirka 750 individer. Mejllet gick ut 14 oktober 2010 och vi satte ett sista svarsdatum till 17 november. En påminnelse skickades ut 10 dagar innan sista svarsdatum.

De inskickade svaren samlades i Defgo, där vi tog ut en rapport i Excelformat. Svaren återgavs där i tabell- och diagramform.

2.4 Brister och styrkor i undersökningen

Eftersom våra enkäter skickades ut till en riktad grupp idrottslärare, nämligen de som tidigare deltagit i GIH:s Idrotts- och hälsokonvent och medlemmar i GIH:s alumniförening, kan vi inte dra några generella slutsatser om den svenska lärarkårens informationsbehov utifrån denna undersökning. Detta var heller inte tanken. Vi var särskilt intresserade av att få svar från lärare med intresse för fortbildning och att utveckla sin undervisning, eftersom ”nej”-svar på våra frågor inte hade gett något intressant resultat. Målgruppen var också lämplig eftersom vi ville få in förslag på resurser som används av idrottslärare.

Ett problem med undersökningen var att vi inte kunde få ut mejladresserna för att skicka enkäter till varje individ. Enkätsvaren hade då kunnat identifieras och vi hade kunnat skicka påminnelser till dem som inte svarat inom viss tid. Eftersom vi nu fick skicka ut ett mejl med en länk till enkäten till samtliga respondenter kunde vi inte heller identifiera dem som svarat eller inte svarat på enkäten. Svarsfrekvensen blev tyvärr låg, cirka 16 %, även om vi tycker antalet svar (122) är tillfredsställande. Den låga svarsfrekvensen kan delvis bero på att vi inte kunde göra mer personliga utskick.

För att få ökat deltagande valde vi att lotta ut fem exemplar av en bok från SISU idrottsböcker till dem som svarat på enkäten. Att ge belöningar för att locka till svar vid undersökningar kan vara problematiskt. (Ejlertsson 2005, sid. 43). Vi valde ändå att göra detta eftersom vi kände viss oro för att respondenterna annars inte skulle känna sig motiverade att svara på enkäten när den skickades ut på ett relativt opersonligt sätt. En bok om coachning för barn trodde vi skulle kunna locka vår målgrupp och eftersom vår främsta målgrupp var de idrottslärare med särskilt intresse för fortbildning och utveckling trodde vi inte att bortfallet skulle snedvridas till vår nackdel.

3. Resultat

Vår enkät var indelad efter undersökningens frågeställningar:

- Vilka läromedel använder lärare i idrott och hälsa i sin undervisning
- Hur får lärarna tag på nytt material
- Vilka informationskällor använder lärare i idrott och hälsa i sin kompetensutveckling

Resultatdelen kommer därför att indelas på samma sätt. Många av lärarna gav idéer och önskemål på sådant som skulle kunna förenkla för dem när de söker information till sin

undervisning och för sin egen fortbildning, och vi har valt att samla dessa förslag under en egen rubrik. Vi inleder med en introduktion om lärarnas bakgrund.

3.1 Lärarnas bakgrund

De 122 personer som svarat på vår enkät är jämt fördelade könsmässigt, 55 % är kvinnor och 45 % män. Nästan alla (93 %) har idrottslärarexamen, varav 75 % av dem som angett lärosäte har examen från GIH Stockholm. Drygt hälften (53 %) undervisar enbart i idrott och hälsa. Lärarna är jämt utspridda över årskurserna, från lågstadium till gymnasieskolan. En fjärdedel (24 %) är ensamma idrottslärare på sin skola, drygt hälften (53 %) är 2 – 4 idrottslärare och 23 % är 5 eller fler idrottslärare på skolan. Spridningen är jämn åldersmässigt och vad gäller examensår: Födelseåren varierar mellan 1946 och 1985, med 1969 som medianvärde och examensåren varierar mellan 1969 och 2010, med medianvärdet 1998.

3.2 Informationsbehov för undervisningen i idrott och hälsa

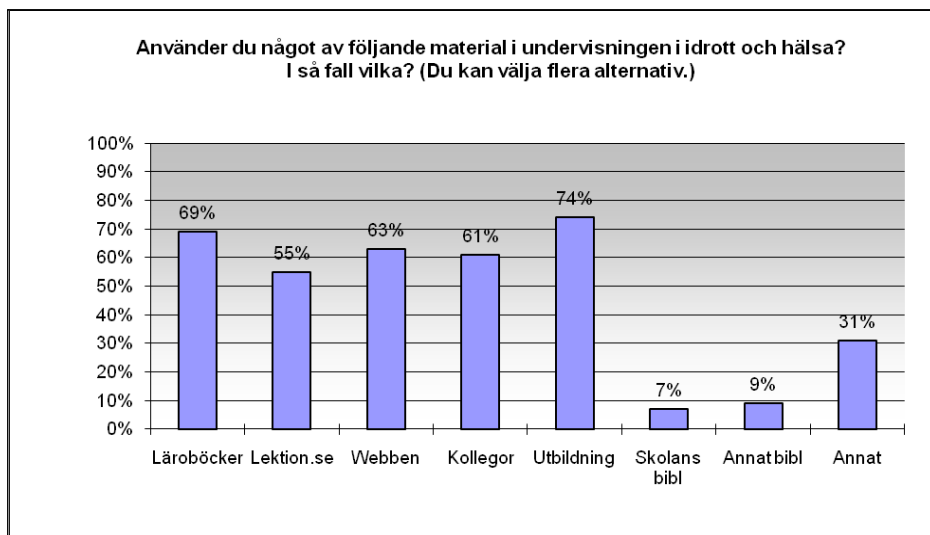
Under denna rubrik kommer vi att redovisa svaren vi fått på frågorna som direkt har med lärarnas undervisning i idrott och hälsa att göra. Vilka läromedel lärarna använder, om de brukar söka nytt material till undervisningen och i så fall var och om de tycker det är lätt eller svårt att hitta nytt material. Vi tar också upp frågan om deras elever själva får söka information i idrottsundervisningen och vilken teknisk utrustning lärarna har tillgång till.

3.2.1 Vilka läromedel använder lärarna

De läromedel som används mest i undervisningen i idrott och hälsa är material man fick under lärarutbildningen (74 %) och läroböcker (69 %). Därefter kommer webbsidor (63 %). Webbplatsen Lektion.se³ som redovisas separat används av drygt hälften av lärarna (55 %). Material från kollegor på skolan används av 61 %. Bibliotek används inte mycket av lärarna, 7 % använder skolans bibliotek och 9 % något annat bibliotek. Annat material som anges under de öppna svaren är material från kurser, böcker (andra än läroböcker) och tidskrifter. Dessa fick mellan 8 och 11 svar vardera.

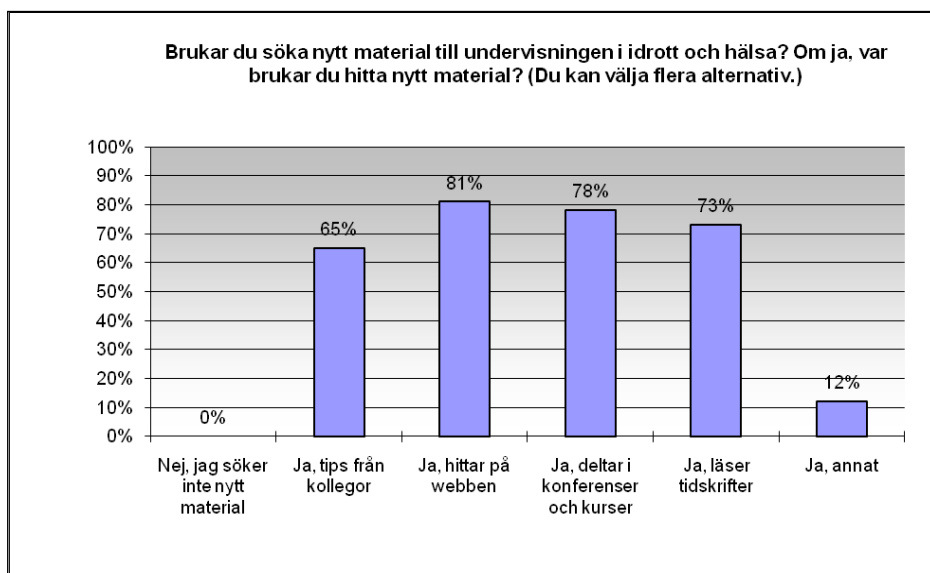
³ Webbplats där medlemmarna kan lägga upp och dela med sig av lektionsförslag inom olika skolämnen och för olika årskurser, www.lektion.se

Figur 1. Olika typer av läromedel som lärarna använder i undervisningen.

3.2.2 Hur får lärarna tag på nytt material

Lärarna i vår undersökning är alla intresserade av att hitta nytt material att använda i undervisningen i idrott och hälsa. Inte en enda har svarat att de inte brukar söka nytt material. Att söka på webben (81 %) och delta i kurser och konferenser (78 %) är de vanligaste sätten att hitta nytt undervisningsmaterial. Även genom att läsa tidskrifter (73 %) och få tips från kollegor (65 %) får man tag på nytt material till undervisningen. Bland de som lämnat öppna svar var Idrottens bokklubb/SISU Idrottsböcker det vanligaste svaret (8 svar, 6,5 %).

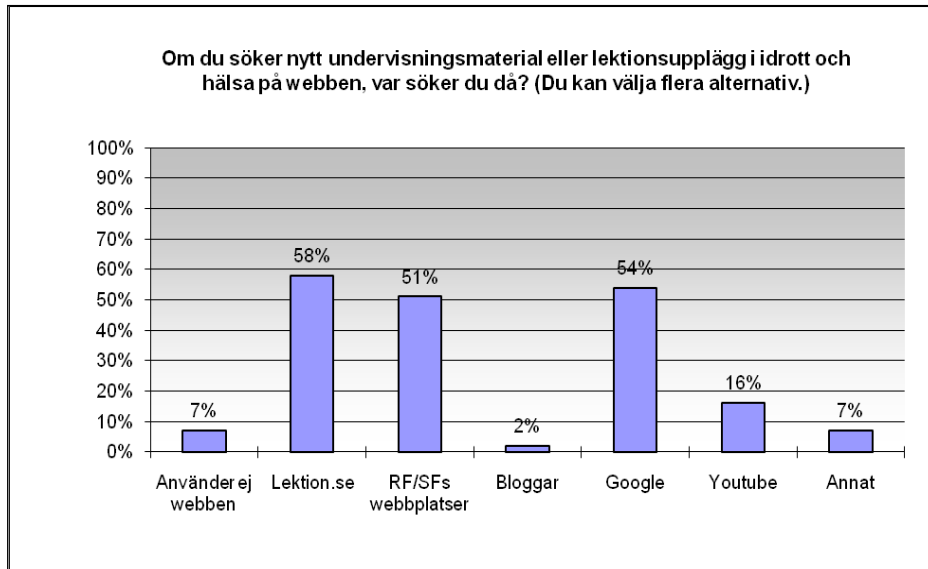

Figur 2. Lärarens metoder för att hitta nytt material att använda i undervisningen.

3.2.3 Söka undervisningsmaterial på webben

Vilka sökingångar på webben har lärarna för att hitta nytt material till idrottsundervisningen? Webbplatsen som används av flest lärare är Lektion.se (58 %). Söka på Google gör 54 % och

Riksidrottsförbundets och Specialidrottsförbundens webbplatser används av 51 % av lärarna. Att söka filmklipp på Youtube⁴ är inte särskilt vanligt, endast 16 % svarar att de använder Youtube för att hitta nytt undervisningsmaterial. Användningen av bloggar är så gott som obefintlig.

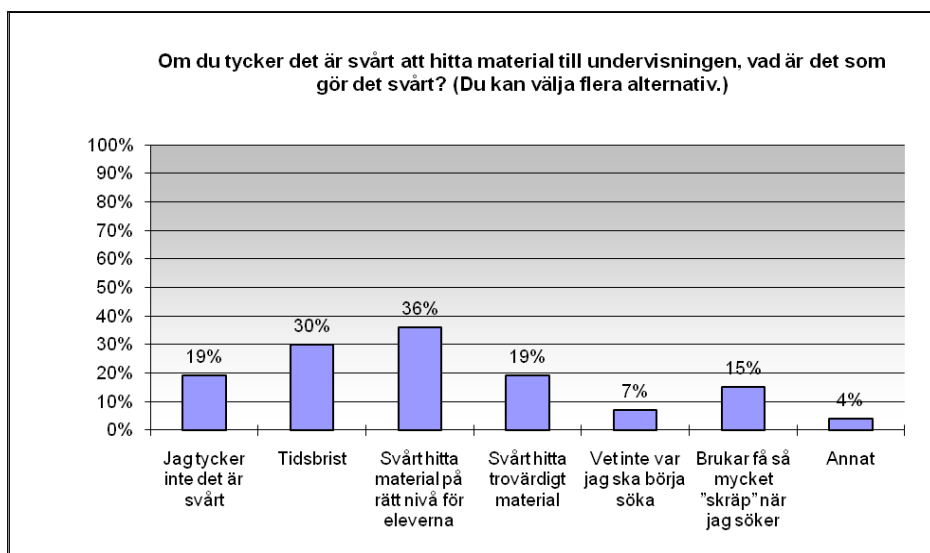

Figur 3. Webbresurser som används av lärarna för att hitta nytt material till undervisningen.

3.2.4 Hur upplever lärarna att det är att söka nytt undervisningsmaterial

Huruvida det upplevs som lätt eller svårt att hitta nytt material till undervisningen verkar variera mycket bland lärarna. Mycket lätt eller Lätt svarar 18 %, Varken lätt eller svårt 47 %, Svårt eller Mycket svårt 28 %. De skäl som anges för varför de tycker det är svårt att hitta nytt undervisningsmaterial är framför allt problemet att hitta material som är på rätt nivå för eleverna (36 %) och tidsbrist (30 %).

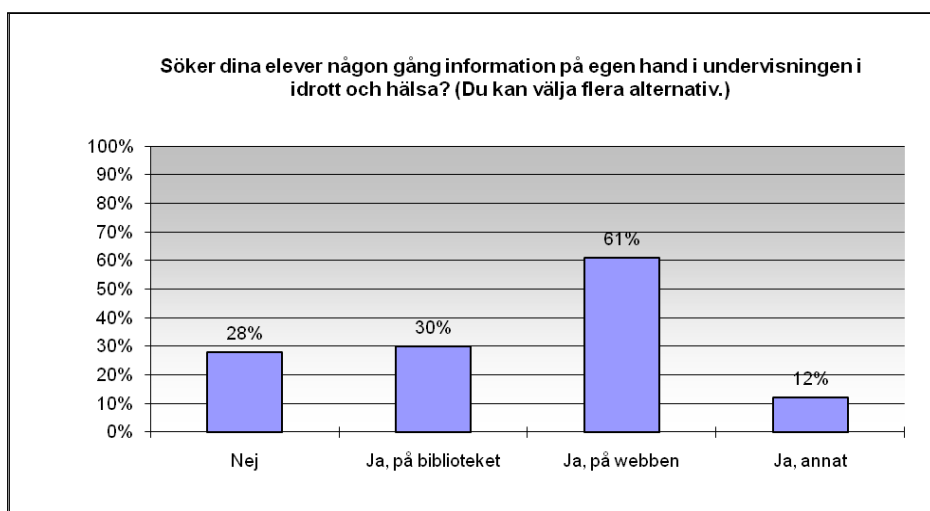
⁴ Webbplats där användarna kan lägga upp och dela med sig av korta filmer, www.youtube.com

Figur 4. Anledningar till att lärarna tycker det är svårt att hitta nytt material att använda i undervisningen.

3.2.5 Får eleverna söka information på egen hand

På frågan om lärarna låter eleverna söka information på egen hand i idrottsundervisningen svarar 61 % av lärarna att eleverna ibland får söka information på webben. 30 % svarar att eleverna någon gång får gå till biblioteket för att söka information.

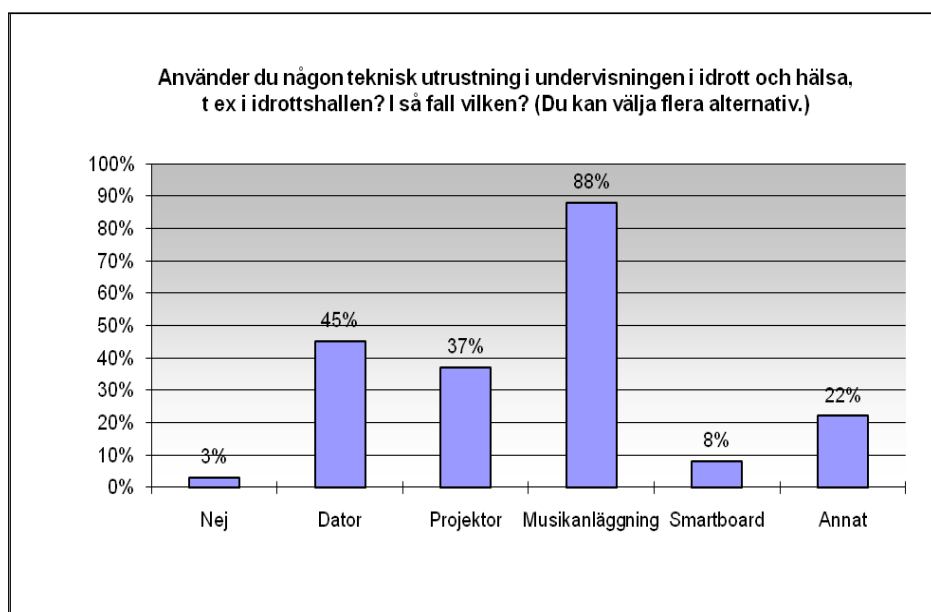

Figur 5. Andel av lärarna som låter eleverna själva söka information i undervisningen.

3.2.6 Teknisk utrustning i undervisningen

Vi var intresserade av att veta mer om vilken teknisk utrustning som lärarna har tillgång till i undervisningen i idrott och hälsa, för att se om detta på något sätt kan orsaka begränsningar i informationsanvändningen i undervisningen. Musikanläggning är den vanligaste utrustningen

(88 %). Relativt vanligt är även dator (45 %) och projektor (37 %). Smartboard⁵ har ännu inte fått stor användning i skolorna, 8 % svarar att de har tillgång till Smartboard. Teve/dvd hade vi inte med som förvalsalternativ, annars hade säkert fler än de 12 personer som angav det som öppet svar angett detta. Andra öppna svar om teknisk utrustning som används i undervisningen var pulsklocka (3 personer), mobiltelefon (2 personer) och Mp3-spelare (2 personer).

Figur 6. Teknisk utrustning som används i undervisningen i idrott och hälsa.

3.3 Informationsbehov för kompetensutveckling som lärare i idrott och hälsa

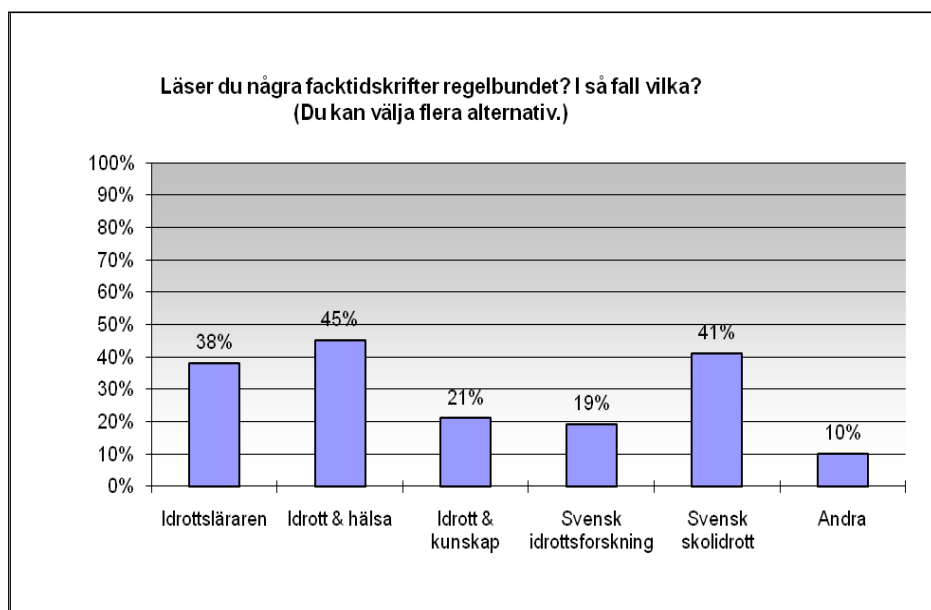
Under denna rubrik redovisas svar på frågorna om hur lärarna håller sig uppdaterade inom området idrott och hälsa, dvs. frågor som har med kompetensutveckling och fortbildning att göra. Vilka facktidskrifter, webbsidor, bloggar och nyhetsbrev de följer inom sitt ämne, vilka nätverk de är med i och om de har deltagit i kurser eller konferenser det senaste året. Vi avslutar med frågor om deras sätt att söka information inom yrket.

3.3.1 Vilka facktidskrifter läser lärarna

Vi frågade lärarna om de läser några facktidskrifter regelbundet och i så fall vilka. 87% har besvarat frågan och angivit en eller flera tidskrifter de läser. Av svaren att döma verkar det inte finnas någon given facktidskrift för idrottslärare som "alla" läser. Idrott & hälsa har flest

⁵ Smartboard är en interaktiv skrivtavla, liknande en whiteboard som kopplas till datorn. Det man skriver på smartboarden förs över till datorn.

läsare (45 %), tätt följd av Svensk skolidrott (41 %) och Idrottslärares (38 %). Färre läser Idrott & kunskap (21 %) och Svensk idrottsforskning (19 %).

Figur 7. Facktidskrifter som lärarna läser regelbundet.

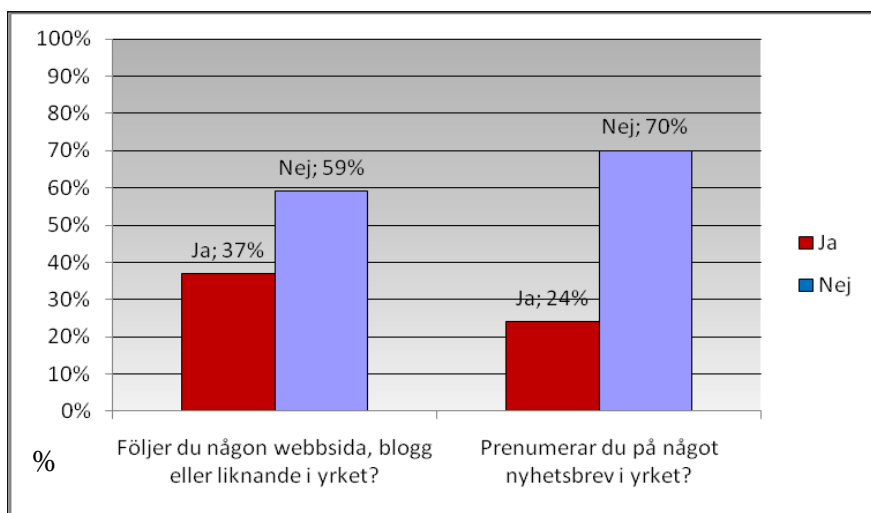
3.3.2 Webbplatser, bloggar, nyhetsbrev etc.

Frågan lød: ”Följer du någon webbplats, blogg eller liknande i yrket? (T ex Lektion.se, Skolporten, Idrottsforum.org)”. De flesta (59 %) svarar att de inte följer någon webbplats, medan 37 % svarar att de gör det. Den absolut vanligaste webbplatsen att följa är Lektion.se, vilket 37 personer har svarat att de gör, även om flera förtydligar med att inte är regelbundet användare utan ”tittar in då och då”. Betydligt färre följer Skolporten⁶ (6 personer) och Idrottsforum.org⁷ (4 personer). Webbplatser som nämns av enskilda personer bland de öppna svaren är NCF, Skolverket, GIH, Skolidrott, specialidrottsförbunden, Idrottslärares och ERIC, en artikeldatabas inom pedagogik.

På frågan om lärarna prenumererar på något nyhetsbrev i yrket (tryckt eller som mejl) svarar 70 % att de inte gör det. 24 % svarar att de prenumererar på något nyhetsbrev, där de vanligaste är Lektion.se (7 personer) och Skolporten (5 personer).

⁶ Nyheter och omvärldsbevakning inom skolans område, www.skolporten.se

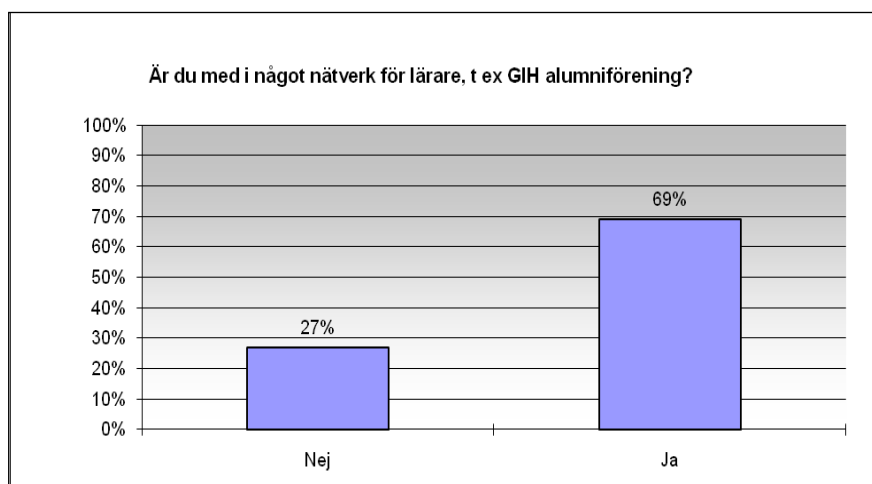
⁷ Nordisk idrottsvetenskaplig webbtidskrift med huvudsaklig inriktning mot samhällsvetenskap och humaniora. Utges av Malmö Högskola. www.idrottsforum.org

Figur 8. Andel av lärarna som följer webbsidor och bloggar eller prenumererar på nyhetsbrev i yrket.

3.3.5 Nätverk för lärare

Vi frågade om de var medlemmar i något nätverk för lärare, t ex GIH alumniförening. Eftersom enkäten gick ut till bland annat idrottslärarna i GIH:s alumniförening är det inte förvånande att just GIH alumniförening fick flest svar, 65 personer svarar att de är medlemmar där. 5 personer är medlemmar i Föreningen GCI/GIH eller i något nätverk för idrottslärare på kommunnivå. 3 personer är medlemmar i annan alumniförening än GIH:s eller i SNAFA (Svenskt Nätverk för Anpassad Fysisk Aktivitet, vid Högskolan i Halmstad).

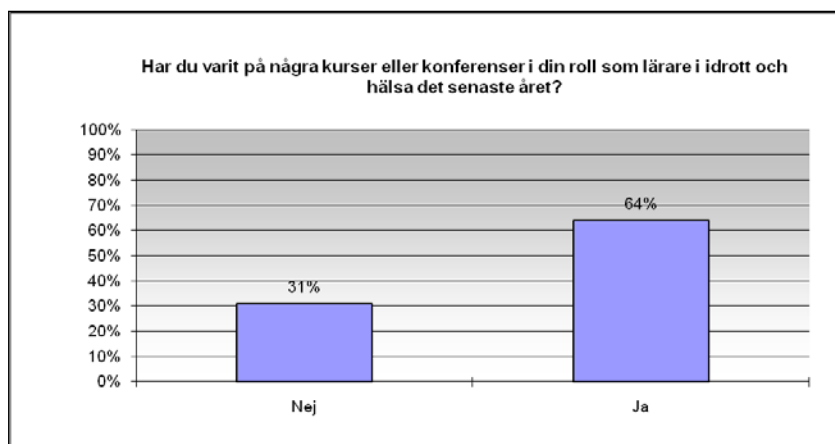
Figur 9. Andel av lärarna som är med i något nätverk i yrket.

3.3.6 Kurser och konferenser

På frågan om de hade varit på några kurser eller konferenser i sin roll som lärare i idrott och hälsa det senaste året svarar 64 % att de har varit det. 31 % av lärarna har inte varit på någon kurs eller konferens det senaste året. Att kursdeltagandet blir relativt högt beror delvis på att enkäten gick ut till tidigare deltagare i Idrotts- och hälsokonventet på GIH. Men

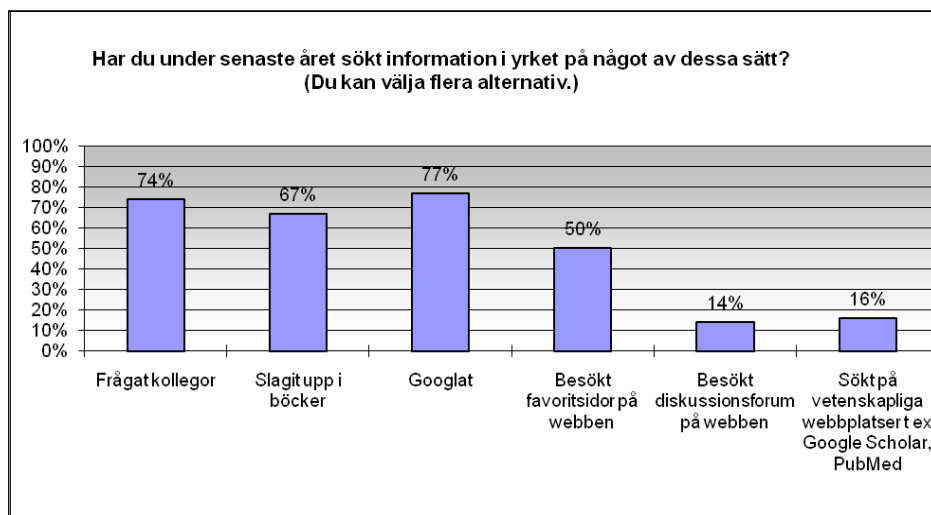
på den öppna frågan om vilka kurser och konferenser de deltagit i är det trots allt 39 personer som har deltagit i annan kurs eller konferens än GIH konventet. Flera har gått kurser på universitet och högskolor under året.

Figur 10. Andel av lärarna som har varit på kurser eller konferenser det senaste året.

3.3.7 Informationssökning i yrket

Vi frågade hur lärarna under det senaste året har sökt information de behöver i sitt yrke. Det vanligaste är enligt lärarna att söka på Google (77 %), fråga kollegor (74 %) och slå upp i böcker (67 %). Hälften, 50 %, svarar att de har besökt favoritsidor på webben för att hitta information. Mindre vanligt är att söka på vetenskapliga webbplatser som Google Scholar eller PubMed (16 %) eller att besöka diskussionsforum på webben (14 %).

Figur 11. Olika sätt som lärarna använder för att söka information i yrket.

3.4 Idéer och önskemål från lärarna

Under de öppna frågorna gav många av lärarna idéer, tips och önskemål på sådant som skulle kunna förenkla för dem när de söker information, både till undervisningen och för sin egen fortbildning. Vi har valt att samla dessa förslag under denna rubrik, ordnade efter fyra huvudområden; webben, nätverk, utbildning och läromedel. Många av lärarna gav också förslag på webbplatser som de har användning för i sitt arbete. Dessa länktips redovisas i bilaga 4.

3.4.1 Webben

Det som flest lärare tog upp var att använda webben för att skapa en samlingsplats för idrottslärare, hela 34 svar handlade om möjligheter att utnyttja webben. Det många efterfrågar är en utökad variant av Lektion.se, där man ska kunna hitta material enbart för ämnet idrott och hälsa. Lärarna vill ha lektionsförslag, tydligt indelat efter nivåer, och länkar till annat bra material att använda i undervisningen. Bild- och filmmaterial nämner flera som extra viktigt, eftersom de idag får lägga ner mycket tid på att söka sådant material.

3.4.2 Nätverk

Sex av lärarna tog upp frågan om nätverk med andra idrottslärare för att utbyta erfarenheter och idéer. Detta kan hänga ihop med en samlingsplats på webben för idrottslärare, men flera nämner det sociala mötet som viktigt. En lärare efterlyser specifikt en möjlighet att diskutera med äldre idrottslärare om hur man kan göra när kroppen börjar bli sliten och man får svårt att orka med den praktiska idrottsundervisningen.

3.4.3 Utbildning

Under avsnittet om kompetensutveckling kommer frågan om utbildning upp. 22 svar handlar om utbildning på olika sätt. Fem lärare önskar möjlighet till mer flexibel fortbildning. Några argument är att det kan vara svårt att vara borta från skolan under höstlovet då GIH konventet är, det är svårt att läsa på halvfart för att kunna delta i lärarlyftet och att mer individanpassade kurser vore bra eftersom alla har olika förkunskaper och bakgrund. Tre lärare önskar mer fortbildning i sitt ämne idrott och hälsa istället för allmänt skolrelaterade ämnen, som de erbjuds idag. Två lärare som har smartboards (interaktiva skrivtavlor) på sina skolor och efterlyser utbildning i hur de på bästa sätt kan använda dessa. En lärare tipsar om att ta emot VFU-studenter är ett bra sätt att hålla sig uppdaterad.

3.4.4 Läromedel

Sju av lärarna tog upp frågor om läromedel, och de flesta av dessa efterlyste fler läromedel i form av bilder eller rörlig film. Det de efterlyser är korta, aktuella filmer som går att använda i undervisningen i ämnen som kost och träning, träningslära, stresshantering, rökning etc.

4. Diskussion

I diskussionsavsnittet kommer vi knyta an till syfte och frågeställningar genom att diskutera lärarnas informationsbehov i undervisning respektive kompetensutveckling, vilka eventuella problem som kan finnas, samt ge förslag på hur vi på GIH biblioteket skulle kunna underlätta för lärarna genom vårt arbete.

4.1 Informationsbehov för undervisning i idrott och hälsa

I undersökningens första del frågade vi lärarna om vilka läromedel de använder i undervisningen i idrott och hälsa och hur de hittar nytt undervisningsmaterial. Det material som flest lärare använder är sådant som de fick under sin lärarutbildning. Detta är inget problem i sig eftersom materialet bör vara av god kvalitet och då det kommer från högskolan bör det vara grundat i forskning och beprövad erfarenhet. Problem kan dock uppstå om samma material återanvänds år efter år utan att uppdateras och därigenom blir föråldrat. Kanske är det ingen risk för detta eftersom alla lärare i undersökningen svarar att de brukar söka nytt material till undervisningen genom att söka på webben, delta i kurser och konferenser, läsa tidskrifter etc.

Skolans bibliotek eller stadsbiblioteket används i liten utsträckning, vilket kan bero på okunskap om vad biblioteket kan erbjuda. Det är också möjligt att många av lärarna inte har tillgång till ett välutrustat skolbibliotek som kan vara ett stöd för dem i deras arbete. I intervjustudien (som föregick denna undersökning) kommenterade en lärare att skolbiblioteket saknade bra idrottsböcker, som orsak till att han inte använde sig av skolbibliotekets resurser.

69 % av lärarna i vår undersökning använder läroböcker i undervisningen i idrott och hälsa. Detta är betydligt fler än bildlärarna (16 % i årskurs 9 använder läroböcker varje månad eller oftare), men färre än engelsklärarna (83 % i årskurs 9 använder läroböcker varje månad eller oftare) i Skolverkets undersökning från 2006. Att läroböcker används av så många förvånade

oss, eftersom vi trodde att idrottsämnets praktiska prägel skulle göra att läroböcker inte skulle vara vanliga. Att en så stor andel använder läromedel skulle kunna förklaras av att idrottslärarna i vår undersökning inte representerar ett genomsnitt av idrottslärarkåren, då vi vänt oss till två grupper som troligen är särskilt intresserade av utbildning och fortbildning. Eftersom vi inte har fördjupat oss i frågan om läromedel på samma sätt som gjordes i Skolverkets undersökning, så vet vi inte heller hur ofta lärarna i vår undersökning använder läroböcker.

Att söka nytt undervisningsmaterial på webben är vanligt förekommande bland lärarna och Lektion.se, Google, samt RF och Specialförbundens webbplatser är vanligaste webbkällorna för att söka nytt material. En del av lärarna tycker det är svårt att hitta lämpligt material, och framför allt film och bilder uttrycker många är svårt att få fram. Man efterlyser det som Larsson (2009) kallar för kokbok med användbara recept, eller som en lärare uttryckte det:

Om det fanns en sida för bara idrott och hälsa lärare där det finns olika kategorier som bollspel, dans, träningslära, kost, kampsport osv. (...) Under dessa kategorier ska det finnas en massa olika övningar!

Många vill alltså ha en webbplats, en ”... samlad övningsbank för idrottslärare där man kan både dela med sig av sina övningar och inspireras av andras”, som en av lärarna skrev. Detta behov kan kopplas till den tidsbrist som en tredjedel av lärarna upplever när de söker nytt undervisningsmaterial. En samlad ingång skulle ge dem möjlighet att effektivisera sitt sökande och göra det enklare för dem att få tips om nytt material inom ämnet. Detta lärarnas upplevda behov av praktiskt tillämpbart material kan ställas mot det faktum att lärarutbildningens akademiserats och att man efter genomgången högskoleutbildning, enligt högskolelagen, förväntas kunna söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå samt följa kunskapsutvecklingen inom sitt yrke och ämnesområde.

En webbplats med undervisningsmaterial för lärare finns redan på Lektion.se, och många av lärarna i vår undersökning använder också denna. Lektion.se bygger på att medlemmarna, dvs. lärare, själva lägger in material som de vill dela med sig av till andra. Flera nämner dock att de skulle vilja ha en utvecklad Lektion.se, med inriktning bara mot idrott och hälsa. När man går in på Lektion.se känns den också opersonlig och ganska tråkig. Under ämnet Idrott får man idag upp en lista med 413 lektioner. Det är inte lätt att söka och bedöma vilka lektioner som kan vara intressanta. Troligen skulle webbplatsen kännas mer lockande och relevant med fler bilder, snyggare presentation och mer lektionsmaterial, både teoretiskt och

praktiskt, som skulle vara möjligt att exempelvis söka tematiskt. Vissa lärare efterlyser diskussions- eller chatmöjlighet för att kunna diskutera även andra frågor än rena lektionsupplägg. Möjligheten att få kontakt med andra idrottslärare är efterfrågad.

4.2 Informationsbehov för kompetensutveckling i idrott och hälsa

I undersökningens andra del undersökte vi frågor om hur lärarna håller sig uppdaterade inom ämnet idrott och hälsa, dvs. frågor om kompetensutveckling och fortbildning. Större delen av lärarna läser någon facktidskrift regelbundet, de vanligaste är tidskrifter på temat idrottsundervisning. Det verkar dock inte finnas någon tidskrift som "alla" idrottslärare läser för att följa med inom ämnet. Det är inte många som regelbundet följer webbsidor, bloggar och nyhetsbrev inom ämnet, trots att det är ett enkelt och billigt sätt att hålla sig uppdaterad inom sitt ämnesområde. Att vara medlem i olika nätverk och delta i kurser och konferenser är dock vanligt bland idrottslärarna, och deltagande i kurser var också ett av de vanligaste sätten att hitta nytt material att använda i undervisningen. Att ha kontakt med andra idrottslärare kan vara värdefullt, eftersom hälften av lärarna i vår undersökning är ensamstående idrottslärare eller bara har en enda kollega på sin skola. Flera av fritextsvaren i enkäten indikerar att vissa skolor och kommuner har små resurser till kompetensutveckling inom det egna ämnesområdet, idrott och hälsa, vilket kan beläggas av följande svar:

Skolorna/rektorerne är inte intresserade att betala för vår kompetensutbildning inom ämnena. Den kompetensutbildning som uppmuntras/krävs är övergripande och handlar om uppföljning, utvärdering, betygskriterier, integrering, hantering av mobbingfrågor, att skriva olika dokument och planer, livskunskap (...) utbildning för att ta hand om lärarstuderande mm.

Behovet av kompetensutveckling inom det egna ämnesområdet är också det som efterfrågas mest av lärarna enligt Lärarnas Riksförbunds undersökning (2006, s. 15).

Även tidsbristen angavs av några lärare i fritextsvaren som ett hinder för att kunna kompetensutveckla sig inom sitt ämne. Upplevelsen bland lärare att inte ha tillräckligt med tid i tjänsten för att hinna med kompetensutveckling har tidigare tagits upp som ett problem både när det gäller att läsa in sig teoretiskt och när det gäller deltagande i kurser och konferenser (Hedman m.fl. 2009 s.151; Lärarnas Riksförbund 2006).

Det är inte många av lärarna i vår undersökning som säger sig använda vetenskapliga källor på webben när de söker information i yrket. Detta visar även Hedman m.fl. (2009), som i sin studie konstaterar att lärarna i deras undersökning främst använt vetenskapligt material under

utbildningstiden (s.152). När lärarna går ut i yrkeslivet övergår deras informationsökande till att hitta material anpassat till eleverna som är direkt applicerbart i den praktiska undervisningen (ibid. s.142). Det blir alltså en fråga om att söka för andras och inte för sina egna behov.

Ett problem för lärare som har sin arbetsplats i grund- och gymnasieskolorna är att skolorna inte tillhandahåller databaser med vetenskapligt innehåll. På grund av detta är lärare som söker vetenskaplig information hänvisade till fritt tillgängliga resurser som t.ex. Google Scholar. Förmodligen är det dock inte många lärare som har tid att fördjupa sig i vetenskapliga artiklar, vilket även indikeras av att det i vår studie endast var 16 % som sökt information på vetenskapliga webbplatser. Ett mer ändamålsenligt och pragmatiskt sätt för lärarna att hålla sig uppdaterade blir troligen istället att hålla sig till de mer översiktliga och lättillgängliga källorna, som exempelvis de tidskrifter som nämns i kapitel 3.3.1.

4.3 Hur kan vi underlätta för lärarna att tillgodose sitt informationsbehov?

Syftet med vår undersökning är i förlängningen att kunna implementera yrkesrelevant informationssökning i GIH bibliotekets undervisning för lärarstudenterna och att utveckla bibliotekets webbplats med länkar till användbara resurser för idrottslärare. Kan resultatet av vår undersökning ge oss stöd i hur vi bäst kan göra detta?

Vi ser två huvudspår i undersökningsresultatet. Det ena är att lärarna efterlyser en samlingsplats för idrottslärare på webben, där de skulle kunna dela med sig av och ta del av andras undervisningsmaterial; lektionsplaneringar, övningar, filmer, bilder och annat. Det andra är att lärarna i större utsträckning skulle kunna ägna sig åt ”omvärldsbevakning” inom ämnet idrott och hälsa genom att följa webbsidor, nyhetsbrev och dylikt.

Angående webbplatsen för idrottslärare menar vi att det bästa vore om det fanns möjlighet att utveckla Lektion.se, som redan används av mer än hälften av idrottslärarna. Lektion.se skulle kunna förbättras med tydligare och mer anpassade ingångar för varje skolämne, med fler möjligheter att sortera materialet på olika sätt samt att lägga upp bild, film och andra typer av material. Det bör också gå att bevaka nytt material inom ett visst ämne och få ett mejl med exempelvis veckans nyheter inom idrott och hälsa. Om sådana förbättringar gjordes skulle

Lektion.se bli ännu mer använt och uppskattat bland idrottslärarna. Detta är dock ingenting där GIH biblioteket kan bidra, förutom att lämna förbättringsförslag enligt ovan till de ansvariga för Lektion.se. På GIH bibliotekets webbplats har vi idag en länksamling inom idrott och hälsa, och denna skulle till viss del kunna utökas, bland annat med länktips vi fått genom denna undersökning. Men en webbplats i samma omfattning som Lektion.se har vi inte möjlighet att skapa, och ser inte heller någon anledning till att göra detta.

Ett område där GIH biblioteket däremot skulle kunna hjälpa kommande generationer idrottslärare är genom att utveckla den undervisning i informationssökning som studenterna får under lärarutbildningen. Idag har vi, som tidigare nämnts, koncentrerat oss på att ge studenterna redskap för att söka tidigare forskning till sina uppsatser under studietiden. Detta skulle kunna omdisponeras eller utvidgas till att även omfatta studenternas informationsbehov under det kommande yrkeslivet, förslagsvis som en del i lärarutbildningens vfu-kurser.

Vi ser att en stor del av lärarna i vår undersökning återanvänder material de fått under sin utbildning. Frågan man kan ställa sig är om högskoleutbildningen i tillräcklig grad förbereder studenterna att följa kunskapsutvecklingen när de kommer ut i arbetslivet. Högskolan ska, som högskolelagen formulerar det, bland annat förbereda studenterna att "... möta förändringar i arbetslivet (...), utveckla förmåga att söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå, [samt] följa kunskapsutvecklingen..." (SFS 1992:1434 § 8). Läraryrket, såväl som ämnet idrott och hälsa, förändras kontinuerligt. Lärare i idrott och hälsa måste därför ha förmågan att hålla sig uppdaterade inom sitt område.

För att förbättra studenternas förmåga att följa kunskapsutvecklingen inom sitt ämne och bättre förbereda dem för yrkeslivet, skulle lärarutbildningen kunna integrera följande moment i undervisningen:

- Visa studenterna vilka olika typer av material som finns för dem att hålla sig uppdaterade inom sitt yrke som idrottslärare; tidskrifter, webbplatser, nyhetsbrev etc.
- Visa studenterna hur de kan bevaka nytt material på olika sätt, t ex genom RSS-bevakning på GIH bibliotekets nya böcker, Idrottsforum.org eller RF, nyhetsmejl från SISU Idrottsböcker eller Liber förlag, olika Facebooksidor och bloggar, nyhetsbevakning på "idrott och hälsa" på webben etc. Vi tror att om studenterna redan under studietiden börjar ha sitt ämnesområde under bevakning, kommer de fortsätta

med detta även under det kommande yrkeslivet. Genom bevakningen bör de få information om de nya informationskällor som kommer att utvecklas i framtiden.

- Visa på webbkällor med vetenskaplig information som är fritt tillgängliga att söka i, dvs. inte bara visa de databaser som GIH prenumererar på och som studenterna inte får åtkomst till efter studietiden. Exempelvis på sådana webbkällor är Google Scholar och SwePub.

Denna typ av undervisning skulle kunna hållas som en föreläsning, kanske i en kurs i anslutning till VFU för att få tydlig anknytning till det kommande yrkeslivet. Att utveckla undervisningen på detta sätt skulle kräva resurser från biblioteket och en utökning eller omdisponering av befintliga resurser måste i så fall göras.

5. Sammanfattning

Syftet med undersökningen var att studera och dokumentera idrottslärares yrkesrelaterade informationsbehov och informationsanvändning. Till detta använde vi följande

frågeställningar:

- Vilka läromedel använder lärare i idrott och hälsa i sin undervisning och hur får de tag på nytt material?
- Vilka informationskällor använder lärare i idrott och hälsa i sin kompetensutveckling?

Konkret ville vi använda resultatet till att implementera yrkesrelevant informationssökning i bibliotekets undervisning av lärarstudenterna vid GIH, samt utveckla GIH bibliotekets webbplats med information om användbara resurser för idrottslärare.

Metoden vi använde var enkätundersökning med hjälp av ett webbenkätverktyg. Vi fick in svar från 122 lärare i idrott och hälsa.

Resultaten visade att det material som flest lärare (74%) använde i undervisningen är sådant som de fick under sin lärarutbildning. 69% av lärarna i vår undersökning använde läroböcker i undervisningen i idrott och hälsa. Att använda bibliotek var däremot inte vanligt. För att hitta nytt material till undervisningen sökte 81% av lärarna på webben, främst genom Lektion.se och Google. 78% angav kurser och konferenser som källa till nytt material. Vad gäller informationskällor för den egna kompetensutvecklingen angav flest lärare (87%) att de läste facktidskrifter, där den vanligaste tidskriften var Idrott & hälsa. Många av lärarna var medlemmar i nätverk för idrottslärare och hade deltagit i kurser och konferenser för sin kompetensutveckling under det senaste året. Att prenumerera på nyhetsbrev eller att ha nyhetsbevakning (RSS) på någon webbsida eller blogg var inte lika vanligt.

Ett framträdande resultat av undersökningen var att så många av lärarna efterlyste samlade övningsbanker med s.k. ”tips och trix” att kunna använda som inspirationskälla i undervisningen. Detta lärarnas upplevda behov av praktiskt tillämpbart material kan ställas mot det faktum att lärarutbildningens akademiserats och att man efter genomgången högskoleutbildning, enligt högskolelagen, förväntas kunna söka och värdera kunskap på vetenskaplig nivå samt följa kunskapsutvecklingen inom sitt yrke och ämnesområde. Att under utbildningstiden visa på möjligheten att bevaka olika källor ser vi som ett sätt att underlätta för lärarstudenterna att följa kunskapsutvecklingen i deras kommande yrkesliv.

Käll- och litteraturförteckning

Annerstedt, Claes (1991). *Idrottslärarna och idrottsämnet: utveckling, mål, kompetens : ett didaktiskt perspektiv*. Diss. Göteborg : Univ.

Ejlertsson, Göran (2005). *Enkäten i praktiken: en handbok i enkätmetodik*. Lund : Studentlitteratur

Hedman, Jenny, Lundh, Anna, Sundin, Olof (2009). Att lära informationssökning för yrkeslivet: om bibliotekarier, lärare och sjuksköterskor. I: Hedman, Jenny & Lundh, Anna (red)., *Informationskompetenser: om lärande i informationspraktiker och informationssökning i lärandepraktiker*. Stockholm : Carlssons.

Högskolelag. SFS 1992:1434. Uppdaterad: t.o.m. SFS 2010:701.

Larsson, Lena (2009). *Idrott - och helst lite mer idrott : idrottslärostudenters möte med utbildningen* . Diss. Stockholm : Stockholms universitet. Internet: [<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:su:diva-29655>] (Acc. 2010-12-14)

Läraryrkesförbundet och Lärarnas Riksförbund (2001). *Lärares yrkesetik*.

Internet: [<http://www.lararetyrkesetik.se/web/yrkesetik.nsf/doc/005324D7>] (Acc. 2010-11-25)

Lärarnas Riksförbund (2006). *Kompetensutveckling bland lärare*. Rapport från Lärarnas Riksförbund, november 2006. Internet: [<http://lr.se/download/18.4ff660ce12b12fe7dbb80005510/Kompetensutveckling-bland-%C3%A4rare-061030.pdf>] (Acc. 2010-12-14)

Myndigheten för skolutveckling (2008). *Att lyfta den pedagogiska praktiken: vägledning för processledare* . Stockholm.

Skolinspektionen (2010). *Mycket idrott och lite hälsa. Rapportering från den flygande tillsynen i ämnet idrott och hälsa*. Internet: [<http://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn/Nyheter/Mycket-idrott--lite-halsa>] (Acc. 2010-11-10)

Skolverket (2000). *Grundskolan: kursplaner och betygskriterier*. Stockholm: Statens skolverk

Internet: [<http://www.skolverket.se/publikationer?id=745>] (Acc. 2010-11-30)

Skolverket (2004). *Nationella utvärderingen av grundskolan 200 (NU-03)3: idrott och hälsa. Ämnesrapport till Rapport 253*. Stockholm: Skolverket. Internet: [<http://www.skolverket.se/publikationer?id=1440>] (Acc. 2010-12-01)

Skolverket (2006). *Läromedlens roll i undervisningen: Grundskollärares val, användning och bedömning av läromedel i bild, engelska och samhällskunskap*. Rapport 284. Stockholm: Skolverket

Internet: [<http://www.skolverket.se/publikationer?id=1640>] (Acc. 2010-12-06)

Bilaga 1

Enkäten i sin helhet.

Enkät om idrottslärares informationsbehov.

Här börjar GIH bibliotekets enkät om idrottslärares informationsbehov, dvs hur idrottslärare hittar nytt undervisningsmaterial och material till sin egen fortbildning. Vi är mycket glada att du som arbetar som idrottslärare tar dig tid att svara på denna enkät! Det tar mindre än 10 minuter. Du kan läsa mer om enkäten på www.gih.se/bibliotek/enkat.

.....

De första frågorna handlar om undervisningen i idrott och hälsa.

1. Använder du något av följande material i undervisningen i idrott och hälsa? I så fall vilka? (Du kan välja flera alternativ.)

Läroböcker / Lektion.se / Andra webbsidor / Material från kollegor på skolan / Material du fick under din lärarutbildning / Skolans bibliotek / Annat bibliotek / Annat, vad

2. Brukar du söka nytt material till undervisningen i idrott och hälsa? Om ja, var brukar du hitta nytt material? (Du kan välja flera alternativ.)

Nej, jag söker inte nytt material / Ja, tips från kollegor / Ja, hittar på webben / Ja, deltar i konferenser och kurser / Ja, läser tidskrifter / Ja, annat, vad:

3. Om du söker nytt undervisningsmaterial eller lektionsupplägg i idrott och hälsa på webben, var söker du då? (Du kan välja flera alternativ.)

Jag söker inte på webben / Lektion.se / RF och specialidrottsförbundens webbplatser / Bloggar / Google / Youtube / Annat, vad:

4. Har du någon yrkesrelaterad favoritwebbplats, blogg eller liknande på webben som du vill tipsa andra idrottslärare om?

5. Hur upplever du att det är att hitta nytt material att använda i undervisningen i idrott och hälsa? (Välj ett alternativ.)

Mycket lätt / Lätt / Varken lätt eller svårt / Svårt / Mycket svårt / Jag brukar inte söka nytt material / Vet ej

6. Om du tycker det är svårt att hitta material till undervisningen, vad är det som gör det svårt? (Du kan välja flera alternativ.)

Jag tycker inte det är svårt / Tidsbrist / Svårt hitta material på rätt nivå för eleverna / Svårt hitta trovärdigt material / Vet inte var jag ska börja söka / Brukar få så mycket "skräp" när jag söker / Annat, vad:

7. Har du idéer om något som skulle underlätta för dig när du söker nytt material till undervisningen i idrott och hälsa?

8. Söker dina elever någon gång information på egen hand i undervisningen i idrott och hälsa? (Du kan välja flera alternativ.)

Nej / Ja, på biblioteket / Ja, på webben / Ja, annat, vad:

9. Använder du någon teknisk utrustning i undervisningen i idrott och hälsa, t ex i idrottshallen? I så fall vilken? (Du kan välja flera alternativ.)

Nej / Dator / Projektor (och duk) / Musikanläggning / Smartboard / Annat, vad:

10. Är det något du vill tillägga om att hitta nytt undervisningsmaterial?

.....

Här kommer frågor som berör din kompetensutveckling som lärare i idrott och hälsa.

11. Läser du några facktidskrifter regelbundet? I så fall vilka? (Du kan välja flera alternativ.)
Idrottsläraren / Idrott & hälsa / Idrott & kunskap / Svensk idrottsforskning / Svensk skolidrott / Andra, vilka:

12. Följer du någon webbsida, blogg eller liknande i yrket? (T ex Lektion.se, Skolporten, Idrottsforum.org)
Nej / Ja, vilka:

13. Har du någon favoritwebbsida, blogg eller liknande på webben som du har nytta av i din kompetensutveckling och som du vill tipsa andra idrottslärare om?

14. Prenumererar du på något nyhetsbrev i yrket (tryckt eller som mejl)?
Nej / Ja, vilka:

15. Är du med i något nätverk för lärare, t ex GIH alumniförening?
Nej / Ja, vilka:

16. Har du varit på några kurser eller konferenser i din roll som lärare i idrott och hälsa det senaste året?
Nej / Ja, vilka:

17. Har du under senaste året sökt information i yrket på något av dessa sätt? (Du kan välja flera alternativ.)
Frågat kollegor / Slagit upp i böcker / Googlat / Besökt favoritsidor på webben / Besökt diskussionsforum på webben / Sökt på vetenskapliga webbplatser t ex Google Scholar, PubMed /

18. Har du idéer om något som skulle underlätta för dig när du söker information för din kompetensutveckling eller för att hålla dig uppdaterad inom ditt yrkesområde?

19. Är det något du vill tillägga om kompetensutveckling och att hålla sig uppdaterad inom yrkesområdet?
.....

Till sist lite bakgrundsinformation om dig själv

20. Vilket år är du född? (ÅÅÅÅ, t ex 1972)

21. Kön? Kvinna / Man

22. Har du idrottslärarexamen? Nej / Ja, från vilket lärosäte?

23. Vilket är ditt examensår? (ÅÅÅÅ, t ex 2006)

24. Undervisar du i annat ämne? Nej / Ja, vilket/vilka,

25. Vilka årskurser undervisar du? (Du kan välja flera alternativ.)
Lågstadium / Mellanstadium / Högstadium / Gymnasium / Annat, vad

26. Hur många lärare är ni som undervisar i idrott och hälsa på din skola?
Jag är själv / 2 / 3-4 / 5 eller fler

27. Kan du tänka dig att bli kontaktad för en uppföljande intervju?
Nej / Ja, här är min mejladress
.....

Enkäten är strax färdig.

Du har nu möjlighet att delta i en utlotning från SISU Idrottsböcker om du fyller i namn och postadress. Undersökningen kommer att resultera i en rapport. Du kan få rapporten mejlad till dig när den är klar i januari 2011.

Om du anger dina kontaktuppgifter kommer dessa bara att användas till att skicka ut eventuell vinst och att mejla ut den färdiga rapporten, inte för att identifiera dina svar på enkäten.

28. Vill du vara med i en utlottning om boken "Världens bästa coach" från SISU idrottsböcker? Skriv i så fall ditt namn och din postadress i rutan nedanför:

29. Undersökningen kommer att resultera i en rapport. Om du skriver din mejladress nedan kommer du att få rapporten mejlad till dig när den är klar i januari 2011.

.....

Nu är enkäten ifylld! Stort tack för din hjälp!

När du klickar på Skicka-knappen nere till höger sänds dina svar in. Vi kommer att behandla dem konfidentiellt. Tack för att du tog dig tid att svara på enkäten! Hör av dig om du har några frågor!

Hälsningar

Karin Jäppinen och Anna Ekenberg

Gymnastik- och idrottshögskolans bibliotek

Läs mer om enkäten på www.gih.se/bibliotek/enkat

Bilaga 2

Följebrev till enkäten på GIH bibliotekets webbplats.

Söksida | Kontakta oss | Webbkartan | In English

UTBILDNING   FORSKNING   SAMVERKAN   OM GIH   STUDENTSIDOR   BIBLIOTEK

Till startsidan

INFORMATIONSSÖKNING

- ▶ Sök i vår katalog ---
Dina lån
- ▶ Andra bibliotek
- ▶ Databaser
- ▶ Uppslagsverk
- ▶ Tidskrifter
- ▶ Internetsökning
- ▶ Publicerat vid GIH: DiVA
- ▶ Guide till informationsökning

ÖVRIGT

- ▶ Kontakta oss
- ▶ Om biblioteket
- ▶ Ny litteratur
- ▶ Examensarbeten
- ▶ Foton ur arkivet

BIBLIOTEK > Enkät om idrottslärares informationsbehov

Enkät om idrottslärares informationsbehov

Idrottslärares informationsbehov handlar om hur idrottslärare hittar nytt undervisningsmaterial och hur de söker information för att hålla sig uppdaterade inom yrket och ämnesområdet. Vi på GIH biblioteket genomför en undersökning om detta under hösten 2010.

Denna enkät riktar sig till dig som arbetar som idrottslärare. Den har skickats ut till dig som varit deltagare på Idrotts- och hälsokonventet vid GIH och/eller är medlem i GIH:s alumninätverk. Ditt deltagande i undersökningen är naturligtvis frivilligt, men det är betydelsefullt för undersökningens kvalitet att så många som möjligt kan svara. Det tar mindre än 10 minuter att fylla i enkäten.

 [Klicka här för att starta enkäten!](#)

Bland er som svarar lottar vi ut 5 exemplar av boken "Så blir du världens bästa coach - för barn- och ungdomsidrott" från SISU Idrottsböcker.

Dina svar kommer att behandlas konfidentiellt!

Vi hoppas att du vill hjälpa oss att få bättre kunskap om idrottslärares informationsbehov, vilket kommer att förbättra biblioteksservicen och ge oss bättre förståelse för vad vi behöver ge studenterna under utbildningen.

Tack på förhand för din medverkan! Svara gärna direkt, eller senast 17 november.

Undersökningen om idrottslärares informationsbehov genomförs med medel från Lärarutbildningsnämnden (LUN) vid GIH inom området praktisknära forskningsprojekt, samt från [LIKA-projektet](#). Undersökningen kommer att resultera i en rapport i januari 2011, som vi mejlar ut till dig som så önskar.

Stockholm, oktober 2010

*Karin Jäppinen och Anna Ekenberg
Gymnastik- och idrottshögskolans bibliotek*

Om du har några frågor eller synpunkter får du gärna kontakta oss:

Karin Jäppinen, karin.jappinen@gih.se, 08-402 22 69 eller
Anna Ekenberg, anna.ekenberg@gih.se, 08-402 22 13

 [Klicka här för att starta enkäten!](#)

GIH, Box 5626, SE 114 86 Stockholm | Tel 08-402 22 00 | Besöksadress: Lidingövägen 1, vid Stockholms Stadion
webbansvarig@gih.se | om webbplatsen | om cookies

Bilaga 3

Mejlutskick om enkäten till medlemmar i GIH:s alumninätverk.

Från: GIH Alumninätverk
Skickat: den 18 oktober 2010 14:34
Till: [Mottagarens namn]
Ämne: Enkät om idrottslärares informationsbehov

Hej [Mottagarens namn]
Här kommer ett utskick till dig som läst någon av GIH:s lärarutbildningar.
Enkät om idrottslärares informationsbehov

GIH biblioteket genomför en undersökning om idrottslärares informationsbehov, dvs hur man hittar nytt undervisningsmaterial och material till sin fortbildning. Vi hoppas du som arbetar som idrottslärare vill ta dig tid att svara på vår enkät (tar mindre än 10 minuter)! Bland er som svarar lottar vi ut boken "Så blir du världens bästa coach - för barn- och ungdomsidrott " från SISU Idrottsböcker.

Följ länken för att komma till enkäten:
<https://mail.gih.se/exchweb/bin/redirect.asp?URL=http://www.gih.se/bibliotek/enkat>

Detta mejl går även ut till deltagare i Idrotts- och hälsokonventet på GIH och vi ber därför om ursäkt för eventuella dubbelutskick.

Tack på förhand!
Hälsningar Anna Ekenberg och Karin Jäppinen, GIH biblioteket

Bilaga 4

Lista över förslag på webbplatser som idrottslärarna i undersökningen har haft användning för i undervisningen i idrott och hälsa.

Olika idrotter, övningar, friluftsliv etc

<http://www.styrkeprogrammet.se/> Styrketränningsövningar
<http://www.hittaut.nu/> Orientering
<http://www.friluftsframjandet.se/> Friluftsfrämjandet
<http://www.svenskalivraddningssallskapet.se/> Svenska livräddningssällskapet
<http://www.lekarkivet.se/> Samling av lekar
<http://www.funbeat.se/> Mötesplats för dem som tränar
http://www.dragoerhb.dk/s_index.htm I Handbollsövningar
<http://www.marathon.se/> Om löpning
<http://web.friskissvettis.se/> Friskis & Svettis
<http://www.idrottsskolan.se/> Skola i Stenungsund
<http://www.skolidrott.se> Skolidrottsförbundet
<http://ovningsbanken.svenskfotboll.se/> Svenska fotbollförbundets övningsbank
<http://www.orientering.se/> Svenska orienteringsförbundet
<http://orientering.se/skogsaventyret> Svenska orienteringsförbundets statsning på skolelever i åk 4
<http://www.friidrott.se/> Svenska friidrottsförbundet
<http://www.rf.se/> Riksidrottsförbundet

Hälsa, kost etc

<http://www.oru.se/ncff/> Nationellt centrum för främjande av god hälsa hos barn och ungdom
<http://www.uppladdningen.nu/> Om kost för idrottare.
<http://www.slv.se/> Livsmedelsverket
<http://www.halsosidorna.se/> Hälsosidorna, om traditionell och alternativ hälsa
<http://www.varguiden.se/> Vårdguiden, från Stockholms läns landsting
<http://www.fhi.se/> Statens folkhälsoinstitut
<http://www.muskel.se/> Om muskler.
<http://www.upphopp.se/> Om mental träning

Litteratur, forskning etc

<http://www.humankinetics.com/> Human Kinetics, amerikanskt förlag med inriktning mot idrott, fysisk aktivitet och hälsa
<http://www.idrottsbokhandeln.se/> SISU Idrottsböcker
<http://www.ur.se/> Utbildningsradion
<http://www.idrottsforum.org/> Idrottsforum.org
<http://www.eric.ed.gov/> ERIC, internationell artikeldatabas inom pedagogik

Skolan, läraryrket etc

<http://www.skolporten.se/> Skolporten, nyhetsbevakning om skolan
<http://www.idrottslararna.se/> Svenska idrottsläraryrket
<http://www.skolverket.se/> Skolverket
<http://www.lr.se/> Lärarnas Riksförbund